

Livets teater

HAN KAN TACKA FRANSKAN FÖR ATT DET BLEV EN KARRIÄR INOM TEATER OCH FILM. FÖR ATT SLIPPA DE TUNGA SPRÅKSTUDIERNÄ VALDE HAN ISTÄLLET FOTOGRAFERING. SOM FOTOANSVARIG FÖR TEATERVERKSAMHETEN PÅ DANDERYDS GYMNASIUM MÖTTE HAN EN VÄRLD DÄR HAN GENAST KÄNDE SIG HEMMA. TEXT: EVA-LOTTA SIGURDH | FOTO: GUSTAV KAISER (DÄR INGET ANNAT ANGES)

PETER DALLE I KORTHET

FÖDD: 5 december 1956

BOR: Numera på Kungsholmen, uppvuxen i Täby

FAMILJ: Dottern Eira, 17 år, som bor växelvis hos Peter och hos sin mamma.

GÖR: Skådespelare, regissör och manusförfattare.

AKTUELL: Med musikalen *La Cage Aux Folles* på Oscarsteatern, som han regisserat.

KARRIÄR I KORTHET: Slog igenom med "Lorry" 1989. Därefter "Drömkåken", "Ogifta par – en film som skiljer sig", "Skenbart" och "En fiende att dö för". Han har även regisserat och medverkat i ett flertal teateruppsättningar.

KOPPLING TILL TÄBY: MDat var här han inledde sin karriär. Först med otaliga föreställningar på roliga timmen i skolan, sedan som manusförfattare i flera lokala projekt, ofta tillsammans med skådespelaren och komikern Ulf Larsson.

MOTTO: Var snäll!

EFTER EN DEL KRINGELIKROKAR på vägen har Peter Dalle blivit en av våra mest folkära skådespelare, manusförfattare och regissörer. Nu är han aktuell med musikalen *La Cage Aux Folles* på Oscarsteatern. Egentligen var det lite otippat att han skulle ge sig i kast med att regissera den här uppsättningen, för han gillar inte musikaler. Men detta var någonting annat.

- Den här musikalen har en väldigt, väldigt bra historia! Det är ovanligt. Skådespeleriet brukar inte få så stort utrymme, men här finns många gestaltande scener där de duktiga skådespelarna verkligen får chans att spela ut.

Men i vanlig ordning har han förstås skrivit om, lagt till och dragit ifrån en del ifrån ursprungsmu-

nuset. För det är så han jobbar, Peter Dalle. Han har inte mycket till övers för det snobberi som han tycker finns för färdigskrivna texter, särskilt äldre. Eller, som han säger:

- Allt var inte fint med Shakespeare. Han gjorde en del billigt också. Man måste anpassa materialet till den tid och den kultur publiken lever i. Det teatern och filmen ska göra är ju att påminna oss om att vara människa.

SVÅRT MED RELATIONER

Han återkommer ständigt till vikten av att koppla skådespeleriet till livet. Inspirationen till allt han gör, oavsett om det är drama eller komedi, får han från »

FOTON LA CAGE AUX FOLLES: MATS BÄCKER

”

DEN HÄR MUSIKALEN
HAR EN VÄLDIGT, VÄLDIGT
BRA HISTORIA! DET ÄR
OVANLIGT. SKÅDEPELERIET
BRUKAR INTE FÅ SÅ STORT
UTRYMME, MEN HÄR FINNS
MÅNGA GESTALTANDE
SCENER DÄR DE DUKTIGA
SKÅDEPELARNNA
VERKLIGEN FÅR CHANS
ATT SPELA UT.

» sådant han läser eller från egna upplevelser. Så var det till exempel när han kom på idén till filmen och thrillerdramat *En fiende att dö för*, som uppmärksammades stort tidigare i år. På en researchresa till Svalbard, där han levde isolerad från omvärlden, kom han att tänka på hur det skulle vara att bli förälskad i någon och sedan få höra på radion att landet hon är ifrån ligger i krig med det egna landet. Det blev alltså upprinnelsen till filmen. Hur präglade är vi egentligen av våra rötter? Och hur långt är vi beredda att gå för kärleken?

Överhuvudtaget grubblar han mycket över det här med relationer och kärlek, Peter Dalle. Över hur man ska leva tillsammans på bästa sätt, utan att offra

sig för den andre eller försvinna in i det förödande och dödande kompromissandet.

Själv lever han just nu ensam med dottern Eira, 17 år, som bor växelvis hos honom och hos sin mamma i närheten. Realist som han är konstaterar han att det viktigaste i livet är att lära sig leva med sin egen ensamhet.

- Oavsett relation eller ej är vi ju alla ensamma innerst inne.

LADE GRUNDEN I TÄBY

Det är inte lätt att få ihop bilden av denne smått tungsinte - om än sprudlande energiske och pratglade man framför mig - med den lättsamme

komiker som vi alla mest lärt känna honom som. För vem kan låta bli att dra på munnen vid minnet av otaliga Lorry-sketcher och filmer som *Ogifta par – en film som skiljer sig...*

Men precis som med allt han gör så är han också som person knepig att ”ringa in” och sätta etikett på. Redan som barn var han både mycket blyg (det säger han att han fortfarande är, fast det märks inte) och samtidigt väldigt rolig. Han ler åt minnena av alla ”föreställningar” han hade på roliga timmen i skolan, som senare under ungdomsåren förbyttes i stort engagemang i teaterlivet i Täby. Visserligen först mest som manuskrivare åt den skojige kompis, den nu bortgångne komikern och skådespelaren Ulf Larsson,

men sedan mer och mer också själv som komiker.

- Vi hade så mycket kul ihop!

Även om han förstås lärde sig massor på Scenskolan som han så småningom kom in på - vid sjätte försöket! - så var det här i Täby som han byggde den verkliga grunden för sin fortsatta karriär, menar han. Det var här han lärde han sig hantverket från scratch genom att prova på ”allt” (”och göra tusen misstag”), något som gjort att han senare i karriären aldrig känt sig begränsad till att bara hålla sig till en yrkesroll.

- Allt hänger ju ihop. Regin är en förlängning av skrivandet och skådespelandet en förlängning av regin.

Att vara både skådespelare och regissör på en och»

HELSIDA

» samma gång tycker han är extra kul.

- Man vet ju precis hur den "andre" tänker, haha!

MEST KOMIKER

Men även om han har många yrkesroller och rör sig inom olika genrer så är det ändå komiker han är i första hand. Helt enkelt därför att han har mest fallenhet för det, som han säger. Det roliga kommer naturligt – fast aldrig på beställning.

- Jag måste alltid utgå ifrån sådant som jag tycker är roligt själv. Sedan testar jag med folk jag känner i fall det funkar.

Vad som är roligt är svårt att sätta fingret på, tycker han. Det måste finnas någon slags igenkänningsfaktor och förväntan med, för att det ska bli kul. Och visst kan det handla om allvarliga saker,

som olycklig kärlek eller pinsamma tillfällen då man har gjort bort sig. Det viktiga är bara att det inte är allvarligt "för alltid", utan att det är sådant som vi kan få perspektiv till efter ett tag.

Fast det är ändå alltid svårt att veta på förhand vad som går hem i stugorna – och inte. På samma sätt kan man inte heller rangordna teaterföreställningar eller annan konst, hävdar Peter Dalle, som avskyr betygsättningar och tio-i-topp-listor.

Än en gång gör han kopplingar till livet:

- Vad någon upplever som en bra föreställning kan bero på en enda scen. Den scenen gör att du sedan minns hela föreställningen som "bra". Precis på samma sätt är det ju i verkliga livet, en händelse eller ett särskilt möte en helt vanlig dag får oss att minnas den dagen som alldeles speciell. ❖